

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠ. ΜΑΝΤΖΟΥΤΣΟΣ

Ανεξάρτητος Υποψήφιος Πρόεδρος ΔΣΑ

ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ – ΕΜΠΡΑΚΤΑ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟ

Ανεξάρτητος Συνδυασμός Υποψηφίων Συμβούλων ΔΣΑ



**ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ 2025 – 2029**

Μια πρώτη αποτίμηση των συζητήσεων ενόψει των δικηγορικών
αρχαιρεσιών της 30^{ης} Νοεμβρίου & 1^{ης} Δεκεμβρίου 2025

ΑΘΗΝΑ 2025

νέα εκπροσώπηση
έμπρακτα δίπλα στο δικηγόρο!
#alexandrosmantzoutsos

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Ο διάλογος που ακολουθεί βασίζεται στις -προφορικές, γραπτές και διαδικτυακές- συζητήσεις που διεξήχθησαν με περίπου 3.000 συναδέλφους από το Μάιο έως τον Οκτώβριο του τρέχοντος έτους, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην επικοινωνία μας και τους ευχαριστούμε θερμά. Κωδικοποιήσαμε τα πιο σημαντικά ζητήματα, στα οποία συνέκλινε η πλειοψηφία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν λαμβάνουμε πλήρως υπόψη και όλα τα ειδικότερα -πολύ περισσότερα- θέματα που τέθηκαν υπόψιν μας.

Με την πεποίθηση ότι το δικηγορικό σώμα χρειάζεται διεκδικήσεις ουσίας με αξιοπρέπεια, όχι θεατρινισμούς, συνειδητά αποφύγαμε μαξιμαλιστικές «υποσχέσεις», οι οποίες αποσκοπούν στην υφαρπαγή της ψήφου και μόνο, για να «ξεχαστούν» την επομένη την εκλογών. Εμείς δεν χρησιμοποιούμε κειμενογράφους, γραφίστες και επαγγελματίες της επικοινωνίας. Οι στημένες ακριβοπληρωμένες καμπάνιες δεν μας εκφράζουν, καθώς υποτιμούν την αισθητική και τη νοημοσύνη των συναδέλφων, και μάλιστα σε μια περίοδο που η κατάσταση στη Δικηγορία και τη Δικαιοσύνη είναι πιο δύσκολη από ποτέ. Καταγράφουμε με απλότητα, όπως ακριβώς τα σκεφτόμαστε, μόνο όσα πραγματικά πιστεύουμε ότι μπορούμε να κάνουμε πράξη, γιατί αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να γνωριστούμε μέσα από τις ιδέες μας, να χτίσουμε μια σχέση εμπιστοσύνης σε βάθος χρόνου και -ως συνάδελφοι μεταξύ συναδέλφων- να μπορούμε να σας κοιτάμε στα μάτια.

Γιατί πρωτίστως πρέπει να είμαστε σοβαροί εμείς οι ίδιοι -ως σώμα και ως Σύλλογος- αν θέλουμε η Κοινωνία και η Πολιτεία να μας παίρνουν στα σοβαρά.

Στις 30 Νοεμβρίου & 1 Δεκεμβρίου 2025, καθεμία και καθένας από εσάς καλείστε να αποφασίσετε αν η μετάβαση στη «μετά Βερβεσό εποχή»:

- θα σημάνει την άλωση του πρώτου επισημονικού Συλλόγου της Χώρας από πολιτικά κόμματα ή άλλες «οργανωμένες» μειοψηφίες ή προσωπικές στρατηγικές, με επικράτηση υποψηφίων που αντικειμενικά αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εκπροσώπησης και της καθημερινής άσκησης διοίκησης, ή
- θα διασφαλίζει τον ανεξάρτητο και διεκδικητικό χαρακτήρα του Συλλόγου και της Ολομέλειας, μέσα από μια αυθεντική εκπροσώπηση ολόκληρου του δικηγορικού σώματος, με τη γνώση και την εμπειρία της καθημερινής ενασχόλησης, που συγχρόνως θα σηματοδοτεί τη «φυσιολογική» μετάβαση στην επόμενη γενιά.

Με εκτίμηση,

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠ. ΜΑΝΤΖΟΥΤΣΟΣ
Ανεξάρτητος Υποψήφιος Πρόεδρος ΔΣΑ

ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ – ΕΜΠΡΑΚΤΑ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟ
Ανεξάρτητος Συνδυασμός Υποψηφίων Συμβούλων ΔΣΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ 2025 – 2029
(Ερωτήσεις – Απαντήσεις)

Α) Η ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

1. Σε τι **διαφέρει** η «Νέα Εκπροσώπηση» από τους άλλους εκλογικούς συνδυασμούς;
2. Γιατί **«ανεξάρτητος» Συνδυασμός** και **«ανεξάρτητος» υποψήφιος Πρόεδρος** και όχι, όπως συνηθίζεται, συνδυασμός με επικεφαλής υποψήφιο Πρόεδρο;
3. Πόσο σημαντική είναι η **ανεξαρτησία** από τα πολιτικά κόμματα;

Β) Ο ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

4. Είστε υπέρ της διατήρησης ή της κατάργησης των **ασυμβιβάστων**;
5. Πρέπει να αυξηθούν οι **δικηγορικές αμοιβές**;
6. Πώς θα αντιμετωπίσετε τον περαιτέρω **«υπερπληθωρισμό»** των δικηγόρων που θα ενταθεί ακόμα περισσότερο από τους αποφοίτους των **ιδιωτικών Νομικών Σχολών**;
7. Ποιες πρωτοβουλίες θα πάρετε σχετικά με τη **Νομική Βοήθεια**;
8. Υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω διεύρυνση της **δικηγορικής ύλης**;
9. Μετά και την απόφαση του ΣΤΕ μπορείτε να κάνετε κάτι για την **τεκμαρτή φορολόγηση**; Υπάρχει περίπτωση να καταργηθεί ο **ΦΠΑ** στις δικηγορικές υπηρεσίες;
10. Τι μπορείτε να κάνετε για τις **ασφαλιστικές εισφορές**;

Γ) ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

11. Πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν οι **διακρίσεις** στους χώρους απασχόλησης;
12. Δίνετε προτεραιότητα **στους άμισθους ή τους έμμισθους** δικηγόρους;
13. Μπορεί να γίνει κάτι για τους **«συνεργάτες» δικηγόρους**, στους οποίους δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του εργατικού δικαίου;
14. Πώς μπορούν να στηριχθούν στην πράξη η **μητέρα** και ο **πατέρας δικηγόρος**;
15. Πώς μπορούν να στηριχθούν στην πράξη οι **συνάδελφοι με αναπηρία**;
16. Πώς μπορούν να στηριχθούν στην πράξη οι **νεότεροι συνάδελφοι**;
17. Τι αλλαγές προτείνετε στο θεσμό της **άσκησης**;
18. Ποιες είναι οι θέσεις σας για τις **δικηγορικές εταιρείες**;

Δ) Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ

19. Ποιες αλλαγές θα επιφέρετε στη **λειτουργία του Συλλόγου**;
20. Το υπάρχον **κτήριο του Συλλόγου** καλύπτει τις ανάγκες των μελών του;
21. Μπορεί να δημιουργηθεί ένα **help desk** για την καθημερινή υποστήριξη του δικηγόρου;
22. Πώς θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν **ευρωπαϊκοί πόροι (ΕΣΠΑ)** υπέρ του δικηγορικού σώματος;
23. Πώς θα διασφαλίσετε την τήρηση της **δικηγορικής δεοντολογίας** στην πράξη;
24. Τι θα κάνετε για την **εξυπηρέτησή** μας στις **δικαστικές και δημόσιες υπηρεσίες**;
25. Τι θα κάνετε για τη **βελτίωση των συνθηκών απονομής της Δικαιοσύνης**;
26. Ποια πρέπει να είναι η στάση του Συλλόγου απέναντι στις **νομοθετικές αλλαγές**;
27. Πρέπει ο Σύλλογος να παρεμβαίνει σε **θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος**;

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ 2025 – 2029

(Ερωτήσεις – Απαντήσεις)

Α) Η ΝΕΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

1. Σε τι διαφέρει η «Νέα Εκπροσώπηση» από τους άλλους εκλογικούς συνδυασμούς;

Το όνομα του συνδυασμού μας αποτυπώνει την πρωτοβουλία μας για μια «Νέα Εκπροσώπηση» και το όραμά μας για ένα Σύλλογο που θα στέκεται «Έμπρακτα δίπλα στο Δικηγόρο». Διαφέρουμε κατά το ότι εμείς δεν είμαστε παράταξη, δεν διαχωρίζουμε τους δικηγόρους, δεν μας ενδιαφέρει η επιδίωξη οποιουδήποτε ατομικού οφέλους και δεν επιζητούμε ούτε αποδεχόμαστε τη στήριξη οποιουδήποτε κόμματος. Σε αντίθεση με πολλούς ήδη εκλεγμένους που «ακούγονται» περισσότερο προεκλογικά παρά κατά τη διάρκεια της θητείας τους, εμείς προτιμάμε να μιλάμε με τις πράξεις μας, με την πεποίθηση ότι η πορεία καθενός μέχρι σήμερα είναι ο πλέον -αν όχι μόνος- αξιόπιστος δείκτης για το πώς θα πορευθεί αύριο. Ο Αλέξανδρος Μαντζούτσος είναι ο μόνος υποψήφιος Πρόεδρος που παρουσίασε συνολικό ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΘΗΤΕΙΑΣ 2021-2025, καθώς ως Αντιπρόεδρος και μέλος του ΔΣ του ΔΣΑ ήταν -περισσότερο από κάθε άλλον- καθημερινά παρών με πρωτοβουλίες και δράσεις στο Σύλλογο, στα δικαστήρια, στις δημόσιες υπηρεσίες και οπουδήποτε αλλού υπήρχε ανάγκη επίλυσης μικρών ή μεγάλων προβλημάτων και πρωτίστως βάσει αυτού -και όχι βάσει «προεκλογικών» υποσχέσεων- ζητεί την εμπιστοσύνη σας, ώστε ο ίδιος πλέον ως Πρόεδρος και οι συνεργάτες του ως Σύμβουλοι να έχουν τη δυνατότητα να πράξουν πολύ περισσότερα στο εγγύς μέλλον.

2. Γιατί «ανεξάρτητος» Συνδυασμός και «ανεξάρτητος» υποψήφιος Πρόεδρος και όχι, όπως συνηθίζεται, συνδυασμός με επικεφαλής υποψήφιο Πρόεδρο;

Ο Πρόεδρος που εκλέγεται ως «ανεξάρτητος» και όχι ως «επικεφαλής» ενός συνδυασμού μπορεί ευχερέστερα να λειτουργεί ως Πρόεδρος όλου του ΔΣ και, κατ' επέκταση, ολόκληρου του δικηγορικού σώματος. Επιπλέον, σύμφωνα με το ισχύον εκλογικό σύστημα, μολονότι ψηφίζουμε σε διαφορετικές κάλπες για Πρόεδρο και για Συνδυασμό Συμβούλων, ο επικεφαλής συνδυασμού που αποτυγχάνει να εκλεγεί πρόεδρος ή έστω να εισέλθει στο β' γύρο καταλαμβάνει έδρα από το συνδυασμό του, σε βάρος του υποψηφίου Συμβούλου που εξελέγη με την ψήφο των συναδέλφων του στην αντίστοιχη κάλπη. Αυτό, πέρα από το καταφανές άδικο σε βάρος των υποψηφίων Συμβούλων, συνεπάγεται «χαλαρή» ψήφο ή ακόμα και «αποχή» από την εκλογική διαδικασία, αφού συχνά θεωρείται δεδομένο ότι ο επικεφαλής του συνδυασμού θα εκλεγεί στο επόμενο ΔΣ. Για τους λόγους αυτούς, ο Αλέξανδρος Μαντζούτσος, μετά από δύο θητείες, επέλεξε να μην κατέλθει εκ νέου ως επικεφαλής του συνδυασμού, ώστε οι συνάδελφοι να επιλέξουν συνειδητά, με τη συμμετοχή και την ψήφο τους:

- στον α' γύρο αν επιθυμούν να είναι στο επόμενο ΔΣ, και
- στον β' γύρο αν επιθυμούν να είναι ο επόμενος Πρόεδρος του ΔΣΑ.

3. Πόσο σημαντική είναι η **ανεξαρτησία** από τα πολιτικά κόμματα;

Η κομματική ανεξαρτησία είναι η πιο σημαντική προϋπόθεση ώστε ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου και οι εκλεγμένοι Σύμβουλοι να είναι πραγματικά διεκδικητικοί και να μπορούν να ορθώνουν ανάστημα απέναντι στην εκάστοτε Κυβέρνηση, με γνώμονα αποκλειστικά τα δικαιώματα και των συμφέροντα των δικηγόρων που εκπροσωπούν, και όχι για την προώθηση των θέσεων των αντίστοιχων -κυβερνητικών ή αντιπολιτευόμενων- κομμάτων, ως όχημα για τη δική τους προσωπική πολιτική ή επαγγελματική ανέλιξη. Ειδικά ο Πρόεδρος του ΔΣΑ, που είναι συγχρόνως και Πρόεδρος της Ολομέλειας, με βαρύνοντα ρόλο όχι μόνο στη διαμόρφωση των θέσεων και την εκπροσώπηση του σώματος αλλά και στην προάσπιση του Κράτους Δικαίου, της Δικαιοσύνης και της ίδιας της Δημοκρατίας, δεν πρέπει να έχει καμία κομματική, πολιτική, οικονομική, επαγγελματική ή άλλη εξάρτηση ή σχέση που θα μπορούσε να θέσει ζητήματα ηθικής τάξης, σύγκρουσης συμφερόντων ή εξωτερικής αμεροληψίας κατά τη λήψη των αποφάσεων. Δεν πρέπει να κατέχει καμία άλλη, έμμισθη ή άμισθη θέση στο πλαίσιο της δικηγορικής ή άλλης ιδιότητας. Δεν πρέπει κατά τη διάρκεια της θητείας του να λαμβάνει χρήματα από το Δημόσιο, Τράπεζες, Οργανισμούς και εν γένει από κανέναν φορέα ο οποίος συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με το πολιτικό σύστημα.

Β) Ο ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

4. Είστε υπέρ της διατήρησης ή της κατάργησης των **ασυμβιβάστων**;

Προκειμένου να μην παρεμποδίζεται άσκοπα και δυσανάλογα η επαγγελματική ελευθερία, η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, ακόμα και η διαχείριση της προσωπικής περιουσίας του Δικηγόρου όπως συμβαίνει σήμερα, προτείνουμε τη **συνολική κατάργηση των παρωχημένων και αναχρονιστικών ασυμβιβάστων**, με αντικατάσταση των άρθρων 7 και 8 του Κώδικα Δικηγόρων, ώστε:

- Να επιτρέπεται καταρχήν στο Δικηγόρο, ύστερα από γνωστοποίηση σε αρμόδια Επιτροπή της Ολομέλειας, αποτελούμενη από Προέδρους Δικηγορικούς Συλλόγους η οποία θα συγκροτηθεί προς τούτο, κάθε παράλληλη επαγγελματική δραστηριότητα, εφόσον αυτό δεν απαγορεύεται από ειδικές διατάξεις (π.χ. περιορισμοί δημοσιοϋπαλληλικού κώδικα).

- Να απαγορεύεται, κατ' εξαίρεση, με απόφαση της ως άνω επιτροπής, η άσκηση μόνο συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, εφόσον ειδικά και αιτιολογημένα κρίνεται ότι δεν συνάδουν με την ανάγκη προάσπιση του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος.

- Να ληφθεί ειδική μέριμνα για την αποτελεσματική αποτροπή και αντιμετώπιση τυχόν καταστρατήγησης της παροχής νομικών υπηρεσιών, υπό μορφές μη προβλεπόμενες από τον Κώδικα Δικηγόρων, στο πλαίσιο της παράλληλης επαγγελματικής δραστηριότητας και, αντιστρόφως, να απαγορεύεται η ταυτόχρονη παρουσίαση - προώθηση των παράλληλων επαγγελματικών δραστηριοτήτων (π.χ. τυχόν αναγραφή σε επαγγελματικές κάρτες ή ιστοσελίδες, «Δικηγόρος – Επιχειρηματίας», «Δικηγόρος – Life Coach», κλπ).

Επιπροσθέτως, προτείνουμε την προσθήκη άρθρου 31Α στον Κώδικα Δικηγόρων, ώστε να προβλεφθεί **δυνατότητα ελεύθερης οικειοθελούς αναστολής άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος**, χωρίς άλλες προϋποθέσεις εφόσον ασκείται παράλληλη επαγγελματική δραστηριότητα, με ανώτατη χρονική διάρκεια τα πέντε έτη κατά συστηματική εναρμόνιση με τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων, ώστε να διασφαλίζεται η μη αποξένωση από το δικηγορικό λειτούργημα.

5. Πρέπει να αυξηθούν οι **δικηγορικές αμοιβές**;

- Αναλάβαμε την πρωτοβουλία της συνολικής αντικατάστασης του Παραρτήματος Ι του Κώδικα Δικηγόρων με την ολοκληρωμένη πρόταση που επεξεργαστήκαμε στο πλαίσιο της Επιτροπής του ΔΣΑ για την Αναπροσαρμογή των Γραμματίων. Με την πρόταση αυτή εισηγούμαστε τη **συνολική αύξηση των δικηγορικών αμοιβών** (μεγαλύτερη στα χαμηλότερα γραμμάτια, μεσαία στα μεσαία γραμμάτια, χαμηλότερη στα υψηλότερα γραμμάτια), που εδώ και τουλάχιστον δύο δεκαετίες έχουν παραμείνει στάσιμες, ενώ το κόστος ζωής έχει αυξηθεί δραματικά. Η αύξηση των δικηγορικών αμοιβών είναι και προς το συμφέρον του κράτους αφού συνεπάγεται περιορισμό της δυνατότητας μαύρου χρήματος και αύξηση των εσόδων του δημοσίου ταμείου. Αυτή είναι η λύση, αντί της αντιμετώπισης του δικηγόρου ως κατά τεκμήριο προνομιούχου και φοροφυγά και της φορολόγησής του με βάση τεκμαρτά (ανύπαρκτα) εισοδήματα.

- Συγχρόνως, διεκδικούμε την **επαναφορά της υποχρεωτικής παράστασης στα συμβόλαια**, το οποίο δεν είναι αμιγώς συντεχνιακό αίτημα, αλλά όπως αποδεικνύει η μεγάλη αύξηση των διεκδικητικών αγωγών από τότε που καταργήθηκε, είναι απολύτως αναγκαία πρωτίστως για την ασφάλεια των συναλλαγών και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών.

- Επιπλέον, προτείνουμε ρητή επέκταση της **χρονοχρέωσης** και:

α) για κάθε είδους επικοινωνίες, περιλαμβανομένων των νομικών συμβουλών μέσω τηλεφώνου, διαδικτύου (επαγγελματική ιστοσελίδα δικηγόρου, email) καθώς και των συναντήσεων με τους εντολείς μέσω διαδικτυακών εφαρμογών (online meetings),

β) ως ελάχιστη αμοιβή για κάθε αρχικό ραντεβού (με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά), η οποία μπορεί να συμφηφίζεται με τη συνολική αμοιβή εφόσον μας ανατεθεί η υπόθεση.

6. Πώς θα αντιμετωπίσετε τον περαιτέρω **«υπερπληθωρισμό»** των δικηγόρων που θα ενταθεί ακόμα περισσότερο από τους αποφοίτους των **ιδιωτικών Νομικών Σχολών**;

Οι ιδιωτικές Νομικές Σχολές, αν δεν εφαρμοστούν στην πράξη κριτήρια εισαγωγής, σπουδών και αποφοίτησης αντίστοιχα των δημοσίων Νομικών Σχολών της χώρας, θα εξελιχθούν σε υπαρξιακή απειλή για την ίδια την υπόσταση του δικηγορικού λειτουργήματος και το οποίο κύρος μάς έχει απομείνει, όταν το δικηγορικό σώμα πλημμυρίσει από «αποφοίτους Νομικής» χαμηλών επιστημονικών προσόντων και επαγγελματικών δυνατοτήτων. Όποιος διακηρύσσει ότι «δεν είναι δουλειά του Συλλόγου» να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, από αυτό και μόνο είναι αυταπόδεικτο ότι δεν πρέπει ποτέ να βρεθεί στη θέση του Προέδρου του Συλλόγου. Όποιος διακηρύσσει ότι η λύση είναι να διεκδικήσουμε περισσότερες θέσεις ΠΕ Νομικών στο Δημόσιο, είτε δεν έχει στοιχειώδη αντίληψη της Δημόσιας Διοίκησης και των αριθμητικών συσχετισμών (θέσεων ΠΕ Νομικών και αποφοίτων Νομικών Σχολών) είτε πιστεύει ότι τα όνειρα των νέων παιδιών που σπουδάζουν Νομική πρέπει να συμβιβαστούν με μια θέση δημοσίου υπαλλήλου είτε για κάποιον ακατανόητο λόγο φαντάζεται ότι στις διαδικασίες προσλήψεων δημοσίων υπαλλήλων θα επικρατήσουν οι απόφοιτοι των ιδιωτικών και όχι οι αριστούχοι των δημοσίων Νομικών Σχολών. Ο μόνος τρόπος να θωρακίσουμε το λειτούργημά μας είναι **να αναλάβουμε -επιτέλους- την ευθύνη της διεξαγωγής σοβαρών εξετάσεων**, ώστε να διασφαλίσουμε ότι την άδεια του δικηγόρου θα λαμβάνει μόνο όποιος διαθέτει έστω τα βασικά προσόντα. Προς το σκοπό αυτό, πρέπει οργανώσουμε και εκστρατεία ενημέρωσης της κοινωνίας, ώστε οι μαθητές που προτίθενται να εισέλθουν σε μια ιδιωτική Νομική Σχολή να γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι για να γίνουν δικηγόροι θα πρέπει να περάσουν εξετάσεις που θα αντιστοιχούν στο επίπεδο των αποφοίτων δημοσίων Νομικών Σχολών.

7. Ποιες πρωτοβουλίες θα πάρετε σχετικά με τη **Νομική Βοήθεια**;

Μετά από πολλή προσπάθεια και αλληπάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις, πετύχαμε σε συνεργασία με τη νέα Διεύθυνση του ΤΑΧΔΙΚ να επιλύσουμε το ζήτημα των καθυστερήσεων στις πληρωμές της Νομικής Βοήθειας για τα γραμμάτια της πενταετίας 2019-2023. Περίπου 8.000 συνάδελφοι από όλη την Ελλάδα οι οποίοι εντάχθηκαν στις ειδικές διαδικασίες που υλοποιήσαμε, εξοφλήθηκαν σχεδόν άμεσα.

Αυτό που πρωτίστως διεκδικούμε τώρα είναι η **κατάργηση των έγχαρτων δικαιολογητικών** και η **ψηφιακή -αυτοματοποιημένη και άμεση- εκκαθάριση και πληρωμή των γραμματίων**, στο πρότυπο της πληρωμής της εκλογικής αποζημίωσης των Δικαστικών Αντιπροσώπων.

Επιπλέον, εξετάζουμε υπό της φως της αναλογικής ισότητας, την πρόταση για κατά προτεραιότητα ή κατά ποσοστώσεις **διορισμό συναδέλφων με εισοδηματικά κριτήρια, συναδέλφων με αναπηρία, νεότερων συναδέλφων, πολυτέκνων, νέων γονέων και γονέων μονογονεϊκών οικογενειών.**

8. Υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω διεύρυνση της **δικηγορικής ύλης**;

Πέρα από την επαναφορά της υποχρεωτικής παράστασης στα συμβόλαια, θα επιδιώξουμε ο Δικηγόρος να έχει **υποχρεωτική παράσταση σε κάθε διαδικασία** στην οποία η συμμετοχή του είναι απαραίτητη για την ασφάλεια των συναλλαγών και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών.

Εξίσου σημαντικό, το οποίο θα πράξουμε άμεσα, είναι **να αντιμετωπίσουμε την υπαρπαγή αντικειμένων μας από άλλους επαγγελματικούς κλάδους** (μεσίτες, ιδιωτικούς υπαλλήλους, μηχανικούς, λογιστές), όταν παρανόμως αναλαμβάνουν να «διεκπεραιώνουν» διαδικασίες που αποτελούν αποκλειστικό έργο του Δικηγόρου.

9. Μετά και την απόφαση του ΣΤΕ μπορείτε να κάνετε κάτι για την **τεκμαρτή φορολόγηση**; Υπάρχει περίπτωση να καταργηθεί ο **ΦΠΑ** στις δικηγορικές υπηρεσίες;

Αναμένουμε την καθαρογραφή της απόφασης ώστε να εξετάσουμε **δυνατότητα προσφυγής στο ΕΔΔΑ**, στη βάση της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου για τα τεκμαρτά εισοδήματα. Σε κάθε περίπτωση, ο αγώνας για την κατάργηση της τεκμαρτής φορολόγησης, που για την πλειονότητα των δικηγόρων είναι αγώνας επιβίωσης και παραμονής στο επάγγελμα, συνεχίζεται με τη **διαρκή ανάδειξη του θέματος** σε κάθε ευκαιρία και σε πολιτικό επίπεδο. Από εκεί και πέρα, είναι τουλάχιστον ουτοπικό να θεωρεί κάποιος ότι, ακόμα και με μια άλλη κυβέρνηση, θα νομοθετηθεί ένα φορολογικό σύστημα αποκλειστικά για δικηγόρους. Χρειάζονται **κοινές πρωτοβουλίες με τους εκπροσώπους όλων των επιστημονικών κλάδων**, ώστε να επεξεργαστούμε μια κοινή πρόταση για μια δίκαιη φορολόγηση, προσαρμοσμένη στη φύση και το χαρακτήρα μας ως επιστημόνων, που τελούμε υπό ουσιαδώς διαφορετικές συνθήκες σε σχέση με τους άλλους ελεύθερους επαγγελματίες, με έμφαση στην **πρόβλεψη χαμηλότερων φορολογικών συντελεστών** για τα χαμηλά εισοδήματα. Ειδικά για τους δικηγόρους, θα διεκδικήσουμε την **άρση της δυσμενούς φορολογικής μεταχείρισης των αυτοαπασχολούμενων δικηγόρων έναντι των δικηγορικών εταιρειών** (φορολογικός συντελεστής 22%, ανεξαρτήτως εισοδημάτων και χωρίς τεκμήρια, όταν για τον αυτοαπασχολούμενο με τεκμήρια ο φορολογικός συντελεστής φτάνει έως και 44%).

Σχετικά με την από δεκαπενταετίας επιβολή ΦΠΑ στις δικηγορικές υπηρεσίες, κάθε φορά που πλησιάζουν εκλογές στο ΔΣΑ, διάφοροι υποψήφιοι επαναλαμβάνουν «ανέξοδες»

υποσχέσεις για την κατάργησή του. Η αλήθεια είναι ότι ο ΦΠΑ, άπαξ και επιβλήθηκε στις δικηγορικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τα άρθρα 371 και 375 της Οδηγίας 2006/112/EK δεν επιτρέπεται γενικώς να καταργηθεί. Αν θέλουμε λοιπόν να πετύχουμε οτιδήποτε έχει να κάνει με το ΦΠΑ, τα αιτήματά μας πρέπει να είναι από νομική και λογική άποψη ρεαλιστικά. Γι' αυτό εμείς θα συνεχίσουμε να διεκδικούμε:

α) υπαγωγή των δικηγορικών υπηρεσιών στο μειωμένο ΦΠΑ (13%),

β) επέκταση της δυνατότητας απαλλαγής από το ΦΠΑ για εισοδήματα έως 25.000 ευρώ, το οποίο άλλωστε αποτελεί και «μνημονιακή» υποχρέωση της κυβέρνησης,

γ) απαλλαγή από το ΦΠΑ συγκεκριμένων κατηγοριών νομικών υπηρεσιών, οι οποίες τελούν υπό ειδικές συνθήκες, όπως είναι οι **υποθέσεις Νομικής Βοήθειας**.

Κατά τα ανωτέρω, τυπικά δεν καταργείται ο ΦΠΑ στις υπηρεσίες μας, αλλά οδηγούμαστε στο ίδιο αποτέλεσμα για το 90% των συνάδελφων με τα χαμηλότερα εισοδήματα.

10. Τι μπορείτε να κάνετε για τις ασφαλιστικές εισφορές;

Οι δυσβάσταχτες ασφαλιστικές εισφορές αποτελούν το σοβαρότερο πρόβλημα επιβίωσης του μέσου δικηγόρου – εξίσου με το φορολογικό. Είναι αδιανόητο ένας δικηγόρος, ακόμα και με μηδενικά εισοδήματα, να υποχρεούται σε ελάχιστη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών σχεδόν 4.000 ευρώ / χρόνο (1^η ασφαλιστική κατηγορία = 330 ευρώ / μήνα) και να κινδυνεύει μάλιστα ακόμα και με αναγκαστική εκτέλεση μετά από διαβίβαση των οφειλών στο ΚΕΑΟ. Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών είναι αυτό που οδηγεί τους περισσότερους συναδέλφους στην έξοδο από το επάγγελμα. Με την παρούσα πολιτική ηγεσία, δεν προσδοκούμε σε ουσιαστική αλλαγή πολιτικής. Θα παλέψουμε, ωστόσο, σε συνεργασία και με τους εκπροσώπους των άλλων επιστημονικών φορέων, ώστε να υπάρξουν **επιμέρους ευνοϊκές ρυθμίσεις**, τουλάχιστον για:

- τους νέους επιστήμονες - επαγγελματίες,
- επιστήμονες - επαγγελματίες με χαμηλά εισοδήματα,
- τους νέους γονείς,
- τους πολύτεκνους,
- τους γονείς μονογονεϊκών οικογενειών, και
- τους συναδέλφους με αναπηρία.

Ειδικά στις περιπτώσεις των **χαμηλών εισοδημάτων**, θα διεκδικήσουμε οι ασφαλιστικές εισφορές να μην υπερβαίνουν το 30% του ετήσιου πραγματικού εισοδήματος, ώστε να διασφαλίζεται μια ελάχιστη αξιοπρεπή διαβίωση.

Επιπλέον, θα επιδιώξουμε την **επαναφορά της δυνατότητας ρυθμίσεων 120 δόσεων** για οφειλές σε εφορία και ασφαλιστικά ταμεία, με **διαγραφή των προσαυξήσεων και αποσύνδεση από την προϋπόθεση καταβολής των τρεχουσών εισφορών**.

Τέλος, εξίσου αν όχι περισσότερο σημαντικό, για το οποίο δεν μιλάει σχεδόν κανείς, είναι η ανάγκη να παλέψουμε για την **ανταποδοτικότητα των ασφαλιστικών εισφορών**, οι οποίες δεν συνεπάγεται ούτε υψηλό επίπεδο παροχών υγείας ούτε αξιοπρεπή σύνταξη.

Σαφώς και θα διαπραγματευτούμε **καλύτερες παροχές σε χαμηλότερο κόστος και στο πλαίσιο του Ομαδικού Ασφαλιστηρίου του ΔΣΑ**, όμως τη στιγμή που έτσι κι αλλιώς αναγκάζομαστε να πληρώνουμε υψηλές ασφαλιστικές εισφορές στον e-ΕΦΚΑ, δεν μπορεί η υποχρεωτική δημόσια ασφάλιση να υποκαθίσταται στην πράξη από την ιδιωτική.

Γ) ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

11. Πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν οι **διακρίσεις** στους **χώρους απασχόλησης**;

Φαινόμενα σεξισμού, ρατσισμού, ομοφοβίας, μισαλλοδοξίας και κάθε μορφή βίας, εκφοβισμού, παρενόχλησης ή κακοποίησης προσβάλλουν τον πυρήνα θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία ο δικηγόρος υποχρεούται να υπερασπίζεται και να προστατεύει. Κάθε διάκριση με βάση το φύλο, τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την οικογενειακή κατάσταση ή οποιοδήποτε άλλο απαγορευμένο κριτήριο αποτελεί **βαρύτατο πειθαρχικό παράπτωμα** και πρέπει **να τιμωρείται παραδειγματικά**. Τέτοια φαινόμενα πρέπει να καταπολεμώνται όχι μόνο σε επίπεδο δικηγορικών γραφείων – εταιρειών, αλλά και στους χώρους των δικαστηρίων, όπου ιδίως η γυναίκα δικηγόρος γίνεται συχνά θύμα υποτιμητικών – απαξιωτικών συμπεριφορών λόγω του φύλου της από δικαστικούς υπαλλήλους, δικαστές ή ακόμα και από δικηγόρους. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων, προτείνουμε την εισαγωγή ειδικών διατάξεων στον Κώδικα Δικηγόρων με πρόβλεψη αυστηρών πειθαρχικών κυρώσεων και **ορισμό υπεύθυνου προσώπου στο Πειθαρχικό του ΔΣΑ που θα παραλαμβάνει τις καταγγελίες και θα καθοδηγεί τα θύματα για τις επόμενες ενέργειές τους**, κατ' αντιστοιχία με όσα ισχύουν για τις επιχειρήσεις (άρθρα 9 επ. του ν. 4808/2021, όπως έχουν κωδικοποιηθεί με τα άρθρα 61 επ. του ΠΔ 62/2025 και τις κατ' εξουσιοδότηση ΥΑ). Επιπλέον, ο Σύλλογός μας, όπως έχει θεσμικό καθήκον, **θα παρεμβαίνει σε κάθε δίκη υπέρ των συναδέλφων – θυμάτων** τέτοιων συμπεριφορών.

12. Δίνετε προτεραιότητα **στους άμισθους ή τους έμμισθους** δικηγόρους;

Οι άμισθοι δικηγόροι αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα του σώματος. Αυτό όμως δεν δικαιολογεί κοινωνικούς αυτοματισμούς απέναντι στους έμμισθους συναδέλφους μας.

Έμμισθος δεν σημαίνει αργόμισθος ή υψηλόμισθος, ιδίως σε μια εποχή που:

- συμβάσεις έμμισθης εντολής γίνονται ακόμα και για μόλις 700 ευρώ το μήνα,
- στις «παλαιές» αντιμισθίες οι αμοιβές εδώ και δύο δεκαετίες έχουν παραμείνει στάσιμες,
- κατά παράβαση όλων των σχετικών προβλέψεων του Κώδικα Δικηγόρων, στην πλειονότητα των περιπτώσεων οι συνάδελφοί μας έχουν πλήρως «υπαλληλοποιηθεί»,
- οι έμμισθοι συνάδελφοι δεν απολαμβάνουν καν το σύνολο των ευνοϊκών για τους μισθωτούς ασφαλισμένους ρυθμίσεων ούτε καν για την προστασία της μητρότητας (Ενιαίος Κανονισμός Παροχών e-ΕΦΚΑ).

Εμείς θα παλέψουμε για τη **διεκδίκηση των δικαιωμάτων και των εμμίσθων συναδέλφων μας**, όταν όλα αυτά τα χρόνια κανένας «εκπρόσωπος των εμμίσθων» δεν έχει κάνει σχεδόν τίποτα για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων!

Ο δικηγόρος είναι δικηγόρος, χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση ή προσδιορισμό. Όλα τα μέλη του Συλλόγου είναι συνάδελφοι, έστω με διαφορετικές επιμέρους προτεραιότητες. Όλες οι κατηγορίες συναδέλφων δικαιούνται **ισότιμη εκπροσώπηση** για την επίλυση των μικρών και μεγάλων προβλημάτων που τους απασχολούν.

13. Μπορεί να γίνει κάτι για τους **«συνεργάτες» δικηγόρους**, στους οποίους δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του εργατικού δικαίου;

- Η αμοιβή και το καθεστώς του «συνεργάτη» δικηγόρου και του δικηγόρου με «μπλοκάκι» βρίσκεται στον πυρήνα των διεκδικήσεών μας. Όταν λέμε ότι στις σχέσεις μεταξύ δικηγόρων δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του εργατικού δικαίου, δεν σημαίνει ότι ο

«συνεργάτης» δικηγόρος πρέπει να έχει όλες τις υποχρεώσεις του εργαζόμενου και κανένα από τα δικαιώματά του, όπως έχει καταντήσει να συμβαίνει στην πράξη! Σημαίνει ότι τα σχετικά θέματα πρέπει να ρυθμίζονται, στο επίπεδο του Κώδικα Δικηγόρων, με **ειδικές διατάξεις**, με τις οποίες να κατοχυρώνονται **όλα τα επιμέρους δικαιώματα**, με έμφαση στις **αμοιβές** και στις **συνθήκες απασχόλησης**.

- Εισηγούμαστε τη ρητή κατοχύρωση στον Κώδικα Δικηγόρων ότι **η παροχή υπηρεσιών από δικηγόρο στο γραφείο άλλου δικηγόρου συνιστά έμμισθη εντολή με πάγια αντιμισθία**, με περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 48 του Κώδικα Δικηγόρων «Παροχή υπηρεσιών προς δικηγόρους και δικηγορικές εταιρείες» αποκλειστικά στις εξωτερικές συνεργασίες (αντιστροφή βάρους απόδειξης – εν αμφιβολία τεκμήριο υπέρ της έμμισθης εντολής).

- Συγχρόνως, για να έχει νόημα η ανωτέρω πρόβλεψη, διεκδικούμε την **επανακατοχύρωση των ελάχιστων αμοιβών των Εμμίσθων Δικηγόρων** στον Ιδιωτικό Τομέα σε κλίμακες ανάλογα με τα έτη δικηγορίας, τη ρητή εξειδίκευση των γενικόλογων προβλέψεων για **δικαίωμα ετήσιας άδειας και επιδόματος άδειας** καθώς και **άδειας μετ' αποδοχών λόγω ασθενείας, αναρρωτικής άδειας και προστασία της κύησης και της λοχείας** ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή τους στην πράξη, καθώς και την **επαναφορά της αποζημίωσης** που δικαιούται ο Δικηγόρος λόγω λήξης της έμμισθης εντολής (πλην της οικειοθελούς αποχώρησης) στα προ του 2013 επίπεδα.

- Επιπλέον, θα διασφαλίσουμε ότι η κατοχύρωση ελάχιστων αμοιβών για τους συνεργάτες δικηγόρους θα συνδέεται με εύλογο χρόνο απασχόλησης, όχι με εξαντλητικά ωράρια που δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη προσωπικής και οικογενειακής ζωής («**work-life balance**»).

- Ο συνεργάτης δικηγόρος θα πρέπει υποχρεωτικά **να ενημερώνεται για τυχόν εγκατεστημένο λογισμικό στους εταιρικούς Η/Υ**, μέσω του οποίου παρακολουθείται και αξιολογείται η εργασία του. Τυχόν παράβαση της υποχρέωσης αυτής, εκτός από **ποινικό αδίκημα**, θα αποτελεί και **βαρύτατο πειθαρχικό παράπτωμα**.

- Τέλος, θα ζητήσουμε την **αποσαφήνιση της διαδικασίας απόδοσης των ασφαλιστικών εισφορών στον ΕΦΚΑ**, καθώς σε πολλές περιπτώσεις οι συνεργάτες δικηγόροι αναγκάζονται να κόβουν πρόσθετο τιμολόγιο για το σκοπό αυτό, με συνέπεια την πλασματική αύξηση του φορολογητέου εισοδήματός τους.

- Για τη διασφάλιση της τήρησης όλων των ανωτέρω, πέρα από την υπάρχουσα δυνατότητα εξέτασης σχετικών πειθαρχικών αναφορών, θα καταθέσουμε πρόταση τροποποίησης του Κώδικα Δικηγόρων ώστε **ο Σύλλογος να εξοπλιστεί με συγκεκριμένες αρμοδιότητες εποπτείας και διασφάλισης των συνθηκών εργασίας**.

14. Πώς μπορούν να στηριχθούν στην πράξη η μητέρα και ο πατέρας δικηγόρος;

Η ανάγκη ουσιαστικής στήριξης της μητέρας και του πατέρα δικηγόρου υπερβαίνει το πλαίσιο της συναδελφικής αλληλεγγύης καθώς συνδέεται αναπόσπαστα και με το μείζον εθνικό πρόβλημα υπογεννητικότητας. Γι' αυτό επιζητούμε την έμπρακτη ενθάρρυνση των συναδέλφων να αποκτούν παιδιά, ξεκινώντας με την παροχή των ακόλουθων κινήτρων στους γονείς δικηγόρους με χαμηλά εισοδήματα, για τα πρώτα τρία έτη από τη γέννηση εκάστου τέκνου:

α) Απαλλαγή από την ετήσια εισφορά στο Σύλλογο.

β) Μείωση των ασφαλιστικών εισφορών.

γ) Καταβολή ειδικού επιδόματος ανατροφής τέκνου.

δ) Στις περιπτώσεις που δεν επαρκούν οι θέσεις του Βρεφονηπιακού Σταθμού ΔΣΑ «Θέμιδα», επιδότηση θέσεων σε βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Επιπλέον, στην περίπτωση της **έμμισθης δικηγόρου**, πέρα από τη γενικόλογη αναφορά στον Κώδικα Δικηγόρων περί προστασίας της κύησης και της λοχείας, πρέπει να κατοχυρωθούν συγκεκριμένα:

- α) η δυνατότητα ευέλικτου – μειωμένου ωραρίου απασχόλησης,**
- β) η διατήρηση της θέσης απασχόλησης πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την κύηση και τη λοχεία,**
- γ) η απαγόρευση διακρίσεων σε θέματα μισθού και εξέλιξης.**

Όλα τα δικαιώματα των πολυτέκνων θα επεκταθούν και στους τρίτεκνους.

15. Πώς μπορούν να στηριχθούν στην πράξη οι **συνάδελφοι με αναπηρία;**

- Το ελάχιστο που θα κάνουμε για τους συναδέλφους με αναπηρία είναι η **επιδότηση** των σχετικών βοηθημάτων, εξαρτημάτων, μηχανημάτων, κ.λπ., που δεν καλύπτονται από τα ασφαλιστικά ταμεία.
- Ένας ακόμα τρόπος έμπρακτης στήριξης είναι η αναγνώριση προτεραιότητας ή ποσόστωσης στους **διορισμούς αρχαιρεσιών σωματείων** και στις **υποθέσεις Νομικής Βοήθειας**.
- Αλλά το πιο σημαντικό είναι να γίνουν οι απαραίτητες παρεμβάσεις σε επίπεδο υποδομών, ώστε να διασφαλιστεί η **προσβασιμότητα** των συναδέλφων με αναπηρία σε όλες τις υπηρεσίες του Συλλόγου και των Δικαστηρίων.

16. Πώς μπορούν να στηριχθούν στην πράξη οι **νέοτεροι συνάδελφοι;**

Ο νέος δικηγόρος βιώνει σήμερα την πιο δύσκολη κατάσταση στη σύγχρονη ιστορία, πιο ζοφερή ακόμα και από την εποχή των μνημονίων. Η διαπλοκή της πολιτικής εξουσίας με την οικονομία έχει φτάσει σε τέτοιο βαθμό ώστε μεγάλο μέρος της αγοράς να έχει συγκεντρωθεί σε έναν κλειστό αριθμό «ευνοούμενων», ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των μαχόμενων δικηγόρων «εκτός συστήματος» δεν βλέπουν καμία προοπτική, σκεπτόμενοι ακόμα και την έξοδο από το επάγγελμα πριν καν προλάβουν να εισέλθουν ουσιαστικά σε αυτό. Απόρροια αυτού είναι και η δυνατότητα άσκησης αθέμιτων πιέσεων, ο εκφοβισμός όσων δεν είναι «μαζί τους» και γενικότερα η αύξηση των σχέσεων εξάρτησης, με καλλιέργεια προσδοκιών για μια θέση κάπου, κάπως, κάποτε ή ακόμα και για ένα απλό γραμμάτιο, με αντάλλαγμα την ψήφο στις πάσης φύσεως εκλογές.

Ενώπιον αυτής της δυστοπικής κατάστασης, δεν θα έχουμε λόγο ύπαρξης αν δεν αναδείξουμε ως πρώτη προτεραιότητα και δεν πετύχουμε νομοθετικά, αλλά και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Συλλόγου με επιβολή αυστηρών πειθαρχικών κυρώσεων, τη **ρύθμιση των σχέσεων απασχόλησης (γενίκευση του καθεστώτος έμμισθης εντολής, με επανακατοχύρωση των ελάχιστων αμοιβών, διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς απασχόλησης και πλήρη δικαιώματα).**

Επιπλέον, επειδή μεγάλο μέρος των δικηγορικών γραφείων επιλέγουν συνεργάτες όχι με αξιολόγηση βιογραφικών και συνεντεύξεων αλλά κατόπιν συστάσεων, αυτή η νοοτροπία μπορεί συνολικά να αλλάξει και ιδίως οι νέοι συνάδελφοι να διευκολυνθούν σημαντικά στην εύρεση εργασίας μέσα από τη **σύσταση ηλεκτρονικού Γραφείου Διασύνδεσης του ΔΣΑ, για τη δημοσίευση αγγελιών, οι οποίες θα πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και στη συνέχεια θα ελέγχονται για την τήρησή τους.**

Για την περαιτέρω υποστήριξη των συναδέλφων, αποτιμώντας και τη σχετική πρωτοβουλία του ΑΚΚΕΔ «Προμηθέας», ο Σύλλογος θα μισθώσει και θα εξοπλίσει **χώρους γραφείων όπου ιδίως οι νέοι δικηγόροι οι οποίοι δεν διαθέτουν επαγγελματικό χώρο σε στο κέντρο θα μπορούν να δέχονται εκ περιτροπής τους**

εντολείς τους ή να πραγματοποιούν άλλες δικηγορικές εργασίες («co-working»). Η εκ περιτροπής χρήση των χώρων από περισσότερους συναδέλφους θα γίνεται κατόπιν δέσμευσης του αντίστοιχου γραφείου μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας για συγκεκριμένες ώρες. Προς το σκοπό αυτό αναζητούμε κατάλληλους χώρους σε προσιτό κόστος. Τέλος, ο Σύλλογος πρέπει να στηρίξει τους νέους συναδέλφους στην **ίδρυση και λειτουργία του δικού τους δικηγορικού γραφείου** (διοργάνωση σεμιναρίων, χορήγηση άτοκων δανείων, εξασφάλιση προγραμμάτων ΕΣΠΑ για υλικοτεχνικό εξοπλισμό).

17. Τι αλλαγές προτείνετε στο θεσμό της άσκησης;

A. Να τροποποιηθούν τα άρθρα 13 και 18 του Κώδικα Δικηγόρων, ώστε:

α) Η ελάχιστη διάρκεια της άσκησης να μειωθεί σε **δώδεκα (12) μήνες**.

β) Για τον περιορισμό της «αδικίας» που ανακύπτει από το -τυχαίο για κάθε Ασκούμενο Δικηγόρο- χρονικό σημείο της συμπλήρωσης του νόμιμου χρόνου άσκησης (με αποτέλεσμα σήμερα κάποιος που χάνει το διαγωνισμό έστω και για μία ημέρα να αναγκάζεται να αναμένει ένα επιπλέον εξάμηνο μέχρι να συμμετάσχει στον επόμενο), να προβλεφθεί ότι **δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό υποψηφίων δικηγόρων έχει και ο ασκούμενος δικηγόρος που συμπλήρωσε τα 3/4 του νόμιμου χρόνου άσκησης**, εφόσον συνεχίζει την άσκησή του μέχρι το χρόνο έκδοσης των αποτελεσμάτων και σε κάθε περίπτωση μέχρι τη συμπλήρωση του νόμιμου χρόνου άσκησης.

B. Να προστεθεί νέο άρθρο 13Α στον Κώδικα Δικηγόρων με τίτλο: **«Σύμβαση Ασκούμενου Δικηγόρου»**, με το οποίο θα κατοχυρώνονται τα εξής:

α) Η αναγνώριση της άσκησης ως **«ιδιότυπης σχέσης μαθητείας»**.

β) Η υπογραφή σύμβασης ανάμεσα στο Δικηγόρο και τον Ασκούμενο Δικηγόρο, με την οποία θα καθορίζονται ιδίως η **αμοιβή** και το **ωράριο** του Ασκούμενου Δικηγόρου, με κατώτατο όριο αμοιβής σε συνάρτηση προς τον νόμιμο κατώτατο μισθό, για απασχόληση έως 40 ωρών εβδομαδιαίως. Η σύμβαση θα κατατίθεται υποχρεωτικά στο Δικηγορικό Σύλλογο. Η ελάχιστη αμοιβή του Ασκούμενου Δικηγόρου θα μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, συνεκτιμώντας την εκάστοτε αύξηση του νόμιμου κατώτατου μισθού.

γ) Καταβολή της αμοιβής του Ασκούμενου Δικηγόρου αποκλειστικά **μέσω τραπεζικού λογαριασμού, χωρίς φορολογικό παραστατικό και χωρίς παρακράτηση φόρου**, φορολογικά εξομοιούμενος με τους μισθωτούς.

δ) Καταβολή των **υποχρεωτικών ασφαλιστικών εισφορών** του Ασκούμενου Δικηγόρου από το Δικηγόρο στον οποίο ασκείται.

ε) Δικαίωμα ετήσιας άδειας και επιδόματος αδειας καθώς και αδειας μετ' αποδοχών λόγω ασθένειας, αναρρωτικής άδειας και προστασία της κύησης και της λοχείας, **κατ' αναλογία προς τα ισχύοντα για τους εμμίσθους δικηγόρους**.

στ) Δυνατότητα λύσης της σύμβασης από το Δικηγόρο **μόνο για σπουδαίο λόγο**, με έγγραφη καταγγελία και με καταβολή **αποζημίωσης**. Κάθε μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων της σύμβασης, και ιδίως η απασχόληση του Ασκούμενου Δικηγόρου σε εργασίες άσχετες με τη δικηγορία, η παρότρυνση να δράσει αντίθετα με την καλή πίστη, τον Κώδικα Δεοντολογίας ή τη συνείδησή του, θα θεωρείται καταγγελία της σύμβασης.

Αυτονόητο θεωρούμε ότι οι ασκούμενοι δικηγόροι πρέπει να να αναγνωρίζονται ως **ισότιμα μέλη του Συλλόγου** με δικαίωμα συμμετοχής και στις αρχαιρεσίες του.

Σχετικά δε με τις τελευταίες «εξαγγελίες» του Υπουργείου Δικαιοσύνης περί αφαίρεσης του Μητρώου Ασκούμενων από τους Δικηγορικούς Συλλόγους, υπαγωγής της άσκησης σε κυβερνητικά ελεγχόμενο «Ινστιτούτο Νομικών Σπουδών» και μη αμειβόμενης άσκησης, για εμάς **δεν μπορούν καν να αποτελέσουν αντικείμενο οποιασδήποτε συζήτησης!**

18. Ποιες είναι οι θέσεις σας για τις **δικηγορικές εταιρείες**;

Όλοι οι συνάδελφοι, και ιδίως οι νεότεροι, πρέπει **να ενθαρρύνονται** να αναζητούν συναδέλφους που εμπιστεύονται και **να ιδρύουν νέα δικηγορικά σχήματα**. Έτσι χτίζουν τη δική τους σταδιοδρομία, το δικό τους μέλλον, αντί να «υπαλληλοποιούνται» ως «συνεργάτες» άλλων. Ο πολλαπλασιασμός των δικηγορικών εταιρειών θα είναι πολλαπλά ωφέλιμος για όλους, συμβάλλοντας και στην αποσυγκέντρωση της δικηγορικής ύλης. Προς την κατεύθυνση αυτή, όπως πράξαμε αυτή την τετραετία, θα διοργανώνουμε **τακτικούς κύκλους σεμιναρίων** για την παρουσίαση του θεσμού των δικηγορικών εταιρειών, συνοδευόμενα από το **αναγκαίο υποστηρικτικό υλικό** (οδηγός σύστασης δικηγορικών εταιρειών, ενέργειες και πρότυπα εγγράφων, φορολόγηση, διαχειριστικές αμοιβές, έκπτωση ασφαλιστικών εισφορών, έμμισθη εντολή, έκτακτες αμοιβές και διανομή κερδών, υποδείγματα καταστατικών).

Δ) Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ

19. Ποιες αλλαγές θα επιφέρετε στη **λειτουργία του Συλλόγου**;

Εντελώς επιγραμματικά:

- Θα οικοδομήσουμε έναν ισχυρό, διεκδικητικό και πραγματικά ανεξάρτητο Σύλλογο, ο οποίος θα μεριμνά για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα **όλων των δικηγόρων**, δίνοντας προτεραιότητα στη μεγάλη πλειονότητα των συναδέλφων με χαμηλά εισοδήματα, ακόμα κι αν αυτό νομοτελειακά σημαίνει τη σύγκρουση με τους λίγους.
- Θα αποκαταστήσουμε το «locus standi» του Συλλόγου ενώπιον της Πολιτείας, ώστε να είμαστε **συνδιαμορφωτές και όχι αποδέκτες των εξελίξεων που μας αφορούν**.
- Ο Σύλλογος πρέπει να μάθει να «ακούει» περισσότερο τα μέλη του γιατί ο Σύλλογος είναι τα μέλη του. **Οι πόρτες του γραφείου του Προέδρου του ΔΣΑ θα είναι πάντα ανοιχτές για όλους**.
- Όποιος συνάδελφος διαθέτει εξειδικευμένες γνώσεις ή εμπειρία και επιθυμεί να προσφέρει σε αντίστοιχες **Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας του Συλλόγου**, θα μπορεί να συμμετέχει σε αυτές.
- Όλα τα μέλη του Συλλόγου δικαιούνται **ισότιμη συμμετοχή σε όλες τις πρωτοβουλίες, τις δραστηριότητες, τα έργα και τις δράσεις του Συλλόγου**.
- Οι **διορισμοί** στις αρχαιρεσίες των σωματείων, στις υποθέσεις Νομικής Βοήθειας και στο πλαίσιο της μεταφερθείσας δικαστηριακής ύλης (σωματεία, προσημειώσεις, κληρονομητήρια, διαταγές πληρωμής και απόδοσης μισθίου) θα γίνονται με όρους **απόλυτης ισότητας και πλήρους διαφάνειας**.
- Όλα τα μέλη του Συλλόγου θα έχουν πρόσβαση στα **πρακτικά των συνεδριάσεων** του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Όλα τα τμήματα του Συλλόγου θα λάβουν σαφείς οδηγίες **να απαντούν** στα δημοσιευμένα τηλέφωνα και emails και **θα ελέγχονται** γι' αυτό.
- Θα δοθεί έμφαση στη μεγαλύτερη **ανταποδοτικότητα της ετήσιας εισφοράς**, με πλήρη ενημέρωση και συμμετοχή των συναδέλφων στις αποφάσεις για την αξιοποίησή της.
- Εξετάζουμε δυνατότητες **μείωσης της ετήσιας εισφοράς**, με προτεραιότητες στους νέους δικηγόρους, σε συνάρτηση με εισοδηματικά κριτήρια.
- Προχωράμε στην ψηφιακή ολοκλήρωση του υπηρεσιών του Συλλόγου, ώστε **όλες οι διαδικασίες να διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά και άμεσα** μέσω του ΟΠΣ (Portal) της Ολομέλειας, χωρίς να απαιτείται φυσική παρουσία και αναμονή.

- Η **Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «Ισοκράτης»** θα αναβαθμιστεί συνολικά στο επίπεδο της νομοθεσίας, της νομολογίας, με προσθήκη επιστημονικής αρθρογραφίας και υποδειγμάτων δικογράφων, ώστε ο δικηγόρος να καλύπτεται πλήρως και να μη χρειάζεται να πληρώνει συνδρομές σε ιδιωτικές βάσεις δεδομένων.
- Θα δημιουργήσουμε άμεσα σχετική **εφαρμογή (app)** μέσω της οποίας **όλοι οι βασικοί κώδικες** θα διατίθενται δωρεάν απευθείας στα κινητά των συναδέλφων.
- Θα εντείνουμε ακόμα περισσότερο τη **διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων**, με δυνατότητα εξ αποστάσεως παρακολούθησης, όχι μόνο για τις αλλαγές της νομοθεσίας, αλλά συνολικά για τις εξελίξεις στην άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος, με έμφαση στα σύγχρονα ζητήματα, όπως είναι ιδίως η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και οι **προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης**, με **παροχή των σχετικών εφαρμογών** από τον ίδιο το Σύλλογο στα μέλη του.

20. Το υπάρχον κτήριο του Συλλόγου καλύπτει τις ανάγκες των μελών του;

Αναμφίβολα, όχι. Δρομολογούμε άμεσα την έναρξη σχεδιασμού για την ανέγερση ενός νέου, υπερσύγχρονου κτηρίου, τεσσάρων ορόφων, στο οικόπεδο που διαθέτει ο Σύλλογος στη διασταύρωση των οδών Μαυρομιχάλη & Διδότου. Το νέο αυτό κτήριο θα είναι η **Λέσχη των Μελών του ΔΣΑ**, η οποία θα περιλαμβάνει ανά όροφο, τα εξής:

- **Λέσχη εστίασης**, όπου οι συνάδελφοι θα μπορούν να κάνουν διάλειμμα, να κοινωνικοποιούνται και να απολαμβάνουν ποιοτικό φαγητό σε συμβολικές τιμές.
- **Χώρους μελέτης, εργασίας και συναντήσεων**, για την κάλυψη των πάσης φύσεως επαγγελματικών αναγκών των συναδέλφων, επικοινωνιών και συνεργασιών μεταξύ τους στο πλαίσιο της δικηγορικής καθημερινότητας.
- **Αίθουσες βιβλιοθήκης και πολυμέσων**, όπου θα μεταφερθούν η Βιβλιοθήκη του Συλλόγου μας και οι υπηρεσίες της Τηλεματικής. Προκειμένου η Βιβλιοθήκη μας, μία από τις καλύτερες νομικές βιβλιοθήκες των Βαλκανίων, να αναδειχθεί σε κέντρο νομικής ενημέρωσης, χρειάζεται συνολική **ψηφιοποίηση** του περιεχομένου της, μεταφορά σε πολύ μεγαλύτερο χώρο, διαρκή εμπλουτισμό με νέα επιστημονικά έργα και περιοδικά, καθώς και ηλεκτρονική συνδρομή στις κυριότερες -ελληνικές και ξένες- νομικές βάσεις δεδομένων. Επιπλέον, ο νομικός επιστήμονας χρειάζεται πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη του Συλλόγου συχνά εκτός των συνήθων ωραρίων λειτουργίας του Συλλόγου. Όπως συμβαίνει με πολλές μεγάλες βιβλιοθήκες του εξωτερικού, θα επιδιώξουμε να λειτουργεί αδιαλείπτως, σε 24ωρη βάση, όσο φιλόδοξο κι αν ακούγεται αυτό.
- **Συνεδριακό και πολιτιστικό κέντρο**, με μία μεγάλη, σύγχρονη, πλήρως εξοπλισμένη αίθουσα και μικρότερες αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, οι οποίες θα μπορούν να φιλοξενούν **συνέδρια** και **εκδηλώσεις** αντάξια ενός Συλλόγου 25.000 μελών. Οι αίθουσες αυτές θα δημιουργηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε αφενός να καλύπτουν και τις ανάγκες των **ψυχαγωγικών, πολιτιστικών και αθλητικών ομάδων** του Συλλόγου μας, και αφετέρου να παρέχουν τη δυνατότητα δημιουργίας νέων ομάδων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και την καλλιέργεια δεξιοτήτων σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Το ιστορικό κτήριο του ΔΣΑ (Ακαδημίας 60) θα εξακολουθήσει να στεγάζει τις διοικητικές υπηρεσίες του Συλλόγου.

21. Μπορεί να δημιουργηθεί ένα help desk για την καθημερινή υποστήριξη του δικηγόρου;

Κατά την τρέχουσα θητεία το ΔΣ του ΔΣΑ έκανε δεκτή την εισήγηση που κατέθεσε ο Αλέξανδρος Μαντζούτσος από κοινού με άλλους Συμβούλους για τη δημιουργία **Κέντρου Εξυπηρέτησης Δικηγόρων - Help Desk**, το οποίο ωστόσο δεν προλάβαμε να

ολοκληρώσουμε, γι' αυτό και θα είναι η πρώτη προτεραιότητά μας το α' εξάμηνο του 2026. Το έργο αυτό, με τις όποιες τυχόν τροποποιήσεις μέχρι να λάβει την τελική του μορφή θα περιλαμβάνει τα εξής:

A) Δημιουργία νέας Ηλεκτρονικής Ενότητας «Κέντρο Εξυπηρέτησης Δικηγόρων» μέσα στο ΟΠΣ (Portal) της Ολομέλειας, όπου τα μέλη μας θα συνδέονται με τους κωδικούς τους, προκειμένου το περιεχόμενο να μην είναι προσιτό σε μη Δικηγόρους, λόγω της φύσεως των παρεχόμενων νομικών πληροφοριών - υπηρεσιών.

Στην αρχική σελίδα θα υπάρχει κατηγοριοποίηση ανά Τομέα Εξυπηρέτησης. Με βάση την εμπειρία μας σχετικά με το είδος των αντικειμένων στα οποία συχνά προκύπτουν ανάγκες για παροχή πληροφοριών, προτείνουμε -ενδεικτικά- οι Τομείς Εξυπηρέτησης να διαμορφωθούν ως εξής:

- Ασφαλιστικά
- Φορολογικά
- Νομική Βοήθεια
- Κώδικας Δικηγόρων
- Πειθαρχικό
- Μητρώο
- Ασκούμενοι
- Ηλεκτρονικές Εφαρμογές / Ηλεκτρονική Κατάθεση Δικογράφων / Τηλεματική / Portal
- Διαδικασίες και Λειτουργία Πολιτικών Δικαστηρίων
- Διαδικασίες και Λειτουργία Ποινικών Δικαστηρίων
- Διαδικασίες και Λειτουργία Διοικητικών Δικαστηρίων
- Διεθνής Προστασία / Μετανάστευση / Ιθαγένεια / Ειδικό Ληξιαρχείο
- Κτηματολογικά Γραφεία
- Διαμεσολάβηση
- Δημόσιες Υπηρεσίες

Ανοίγοντας κάθε Τομέα Εξυπηρέτησης, στον ενδιαφερόμενο θα εμφανίζεται μια σελίδα με «Οδηγούς - Βοηθήματα» και «Συχνές Ερωτήσεις - Απαντήσεις», που θα προστίθενται και θα ανανεώνονται σε βάθος χρόνου από τις υπάρχουσες υπηρεσίες του Συλλόγου, μέλη του ΔΣ και συναδέλφους που επιθυμούν να συνεισφέρουν εθελοντικά με τις γνώσεις και την εμπειρία τους.

Εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν βρει αυτό που ψάχνει στις κατά τα ανωτέρω ήδη υπάρχουσες πληροφορίες, θα μπορεί μέσα από μια «Φόρμα Επικοινωνίας» να επιλέγει «Τομέα Εξυπηρέτησης» και να αποστέλλει το ερώτημά του ηλεκτρονικά. Μέσω αυτής της φόρμας επικοινωνίας κάθε ερώτημα θα διαβιβάζεται αυτομάτως στην ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) του αντίστοιχου υπευθύνου κάθε Τομέα, ο οποίος θα υποχρεούται να απαντάει εντός 48 ωρών (εκτός αν η πολυπλοκότητα του θέματος απαιτεί περισσότερο χρόνο, οπότε θα ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο για το λόγο που καθυστερεί και το χρόνο που θα χρειαστεί).

Μέσω της ίδιας «Φόρμας Επικοινωνίας», ο ενδιαφερόμενος θα έχει την επιλογή, εκτός από «ερώτημα», να υποβάλλει και σχετική «αναφορά» με παράπονα, καταγραφή προβλημάτων ή / και προτάσεις για την επίλυσή τους. Όταν επιλέγεται το «πεδίο» αναφορά, τα σχετικά ηλεκτρονικά μηνύματα θα διαβιβάζονται αυτομάτως στη Γραμματεία του Προέδρου και στα Μέλη του ΔΣ που θα οριστούν Υπεύθυνοι για το Συντονισμό και την Εποπτεία του Κέντρου Εξυπηρέτησης Δικηγόρων – Help Desk.

B) Τηλεφωνική εξυπηρέτηση με δημιουργία ειδικού «Help Desk», στο οποίο τα μέλη μας θα μπορούν να επικοινωνούν όταν το ερώτημα έχει επείγοντα χαρακτήρα και δεν υπάρχει χρόνος να δοθεί η κατά τα ανωτέρω ηλεκτρονική απάντηση εντός 48 ωρών.

Το Help Desk θα στελεχωθεί από 2 Δικηγόρους μεταξύ των πιο «έμπειρων» που απασχολούνται στο Σύλλογο, οι οποίοι θα μετακινηθούν σε αυτή τη νέα υπηρεσία και στο εξής θα απασχολούνται αποκλειστικά σε αυτή, απαλλασσόμενοι από κάθε άλλο καθήκον.

Αν οι χειριστές του Help Desk δεν γνωρίζουν οι ίδιοι την απάντηση:

- Καταγράφουν το ερώτημα.
- Επικοινωνούν με τους υπευθύνους να απαντούν ηλεκτρονικά στον αντίστοιχο Τομέα.
- Αν ούτε αυτοί γνωρίζουν απευθείας την απάντηση επικοινωνούν με τη Γραμματεία του Προέδρου ή με τα Μέλη του ΔΣ που γνωρίζουν ούτε ασχολούνται με τα αντίστοιχα θέματα ή με οποιονδήποτε υπάλληλο ή συνάδελφο πιθανολογούν ότι μπορεί να απαντήσει.
- Και τέλος, επικοινωνούν με το συνάδελφο που έθεσε το ερώτημα για να τον ενημερώσουν για τις ενέργειές τους και για την απάντηση, εφόσον αυτή κατέστη δυνατό να βρεθεί.

Οι χειριστές του Help Desk και οι υπεύθυνοι ανά Τομέα να απαντούν ηλεκτρονικά θα τηρούν ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο στο οποίο θα καταγράφουν συνοπτικά: α) Τα στοιχεία του καλούντος / αποστολέα. β) Το θέμα. γ) Τις ενέργειές τους. δ) Το αποτέλεσμα της επικοινωνίας (διεκπεραίωση ή αποτυχία).

22. Πώς θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ευρωπαϊκοί πόροι (ΕΣΠΑ) υπέρ του δικηγορικού σώματος;

Η θεσμική παρέμβαση του Συλλόγου και η συνεργασία με τους αρμόδιους εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς συνιστά προτεραιότητά μας με στόχο την ανεύρεση και αξιοποίηση πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο για τη βελτίωση των υπηρεσιών ή υλικοτεχνικών δομών του Συλλόγου όσο και για την κάλυψη ειδικότερων αναγκών των μελών του. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την αναζήτηση και ενεργοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων (ιδίως του ΕΣΠΑ) στο πλαίσιο υλοποίησης της πολιτικής:

- Κοινωνικής Συνοχής και Ανάπτυξης Κοινωνικής Οικονομίας της ΕΕ (**οικονομική ενίσχυση της μητρότητας, χρηματοδότηση υποδομών βρεφονηπιακών σταθμών, ΑμεΑ και υγειονομικής περίθαλψης, ενίσχυση της συμμετοχής στην εκπαίδευση και δια βίου μάθηση, διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά και άλλα κοινωνικά μέτρα**), και
- Ψηφιακού Μετασχηματισμού (**υλικοτεχνικός εξοπλισμός γραφείων, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, εισαγωγή ψηφιακών εφαρμογών, ηλεκτρονική διακυβέρνηση**).

23. Πώς θα διασφαλίσετε την τήρηση της δικηγορικής δεοντολογίας στην πράξη;

1) Για την εμβάθυνση της ανεξαρτησίας των Πειθαρχικών Συμβουλίων σε συνδυασμό με την επιτάχυνση της λειτουργίας τους, προτείνουμε συνδυαστικά τα εξής:

- Όλα τα μέλη των Πειθαρχικών Συμβουλίων να ορίζονται με **κλήρωση κατόπιν αίτησης** των ίδιων των ενδιαφερομένων συναδέλφων.
- Πρόβλεψη **αποζημίωσης** για τα μέλη των Πειθαρχικών Συμβουλίων, ανά εκδιδόμενη απόφαση.
- Αυτοδίκαιη **αντικατάσταση** μέλους Πειθαρχικού Συμβουλίου, το οποίο αδικαιολόγητα απουσιάζει για τρεις (3) συνεχόμενες συνεδριάσεις.
- Ρητή πρόβλεψη ότι **η μη τήρηση των προθεσμιών** που ορίζει το Πειθαρχικό Δίκαιο για οποιαδήποτε ενέργεια των Πειθαρχικών Οργάνων συνιστά **per se βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα**.

2) Για την αντιμετώπιση ακραίων φαινομένων ολίγων «συναδέλφων» που αμαυρώνουν ολόκληρο το δικηγορικό σώμα, προτείνουμε τη **νομοθετική αποσαφήνιση της**

δυνατότητας επιβολής οριστικής παύσης από το δικηγορικό λειτούργημα, όταν ο διωκόμενος:

α) διαπράττει πειθαρχικό παράπτωμα τόσο βαρύ ώστε αυτό να συνεπάγεται την απαξίωση του δικηγορικού λειτουργήματος στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας ή/και την κοινωνική στοχοποίηση συλλήβδην του δικηγορικού σώματος.

β) δείχνει ότι δεν έχει συναίσθηση των βασικών υποχρεώσεων του ως δικηγόρου, υιοθετώντας συμπεριφορές απολύτως ασυμβίβαστες με την ίδια την ιδιότητα του δικηγόρου.

γ) διαπράττει, κατ' επανάληψη, ομοίου ή διαφορετικού περιεχομένου βαρέα πειθαρχικά παραπτώματα.

δ) διαπράττει νέα βαρέα πειθαρχικά παραπτώματα, ενώ έχει ήδη τιμωρηθεί για προηγούμενα βαρέα πειθαρχικά παραπτώματα με πειθαρχική ποινή προσωρινής παύσης (ακόμα και μικρότερης των έξι μηνών, και χωρίς το χρονικό περιορισμό της τελευταίας τριετίας, μετά την κατάργηση της περίπτωσης γ' του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 142 του Κώδικα Δικηγόρων).

ε) έχει πολλαπλές προηγούμενες πειθαρχικές καταδίκες σε ηπιότερες πειθαρχικές ποινές και παρόλα αυτά συνεχίζει ακάθεκτος τη διάπραξη βαρέων πειθαρχικών παραπτωμάτων.

στ) εμφανίζεται ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου αμετανόητος για τις πράξεις του, αρνούμενος να αποκαταστήσει τη βλάβη που προκάλεσε στους τρίτους ή στο ίδιο το δικηγορικό λειτούργημα.

ζ) έχει αποδείξει με τη συνολική του στάση ότι οποιαδήποτε ηπιότερη πειθαρχική ποινή, ακόμα και η μέγιστη προβλεπόμενη προσωρινή παύση των δώδεκα μηνών (άρθρο 142 παρ. 1 εδ. α' του Κώδικα Δικηγόρων), δεν θα τον αποτρέψει από τη διάπραξη νέων βαρέων πειθαρχικών παραπτωμάτων.

3) Τροποποίηση των σχετικών διατάξεων ώστε:

- στα βαρέα πειθαρχικά παραπτώματα, ιδίως όταν αυτά σχετίζονται με την απόκτηση παράνομου οικονομικού οφέλους και πάντοτε με σεβασμό στην αρχή της αναλογικότητας, η πειθαρχική ποινή του προστίμου να μπορεί να φτάνει έως και το τριπλάσιο αυτού που προβλέπεται σήμερα,

- το πρόστιμο μπορεί να επιβληθεί και σωρευτικά όχι μόνο με την επίπληξη αλλά και με την προσωρινή παύση,

- οι αποφάσεις των Ανωτάτων Πειθαρχικών Συμβουλίων (και των Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων όταν δεν έχουν ανασταλτική δύναμη) να αποτελούν εκτελεστούς τίτλους,

- το Ανώτατο Πειθαρχικό Σύμβουλο να συγκροτείται αποκλειστικά από δικηγόρους.

4) Οι απαράδεκτες συμπεριφορές από δικηγόρους σε βάρος συναδέλφων θα αναφέρονται ρητά στον Κώδικα Δικηγόρων ως **βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα**.

5) Συγχρόνως και αντιστρόφως, για την αποφυγή ταλαιπωρίας των συναδέλφων, προτείνουμε την πρόβλεψη αρχειοθέτησης με συνοπτική διαδικασία και αιτιολογία των προδήλως απαράδεκτων / προδήλως αβάσιμων αναφορών.

24. Τι θα κάνετε για την εξυπηρέτησή μας στις δικαστικές και δημόσιες υπηρεσίες;

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κώδικα Δικηγόρων, **ο δικηγόρος απολαμβάνει σεβασμού και τιμής**, όχι μόνο από τους δικαστικούς λειτουργούς, αλλά και στο πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης. Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι οφείλουν έτσι κι αλλιώς να συμπεριφέρονται με σεβασμό προς όλους τους πολίτες, η ειδική διάταξη στον Κώδικα Δικηγόρων έχει την έννοια της **ιδιαίτερης -αυξημένης- προσοχής και ευγένειας** που υποχρεούνται να επιδεικνύουν όλοι οι δικαστικοί και δημόσιοι υπάλληλοι και λειτουργοί όταν εμφανίζεται ενώπιον τους ο δικηγόρος. Συνεπώς, ο τρόπος που απευθύνονται στους

δικηγόρους συγκεκριμένοι δικαστικοί υπάλληλοι ή ακόμα και δικαστές που απαξιώνουν τους δικηγόρους ακόμα και ενώπιον των εντολέων τους, συνιστά άνευ ετέρου **βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα**. Επιπλέον ορίζεται μάλιστα ότι **η είσοδος στις δημόσιες υπηρεσίες επιτρέπεται ελεύθερα** στους δικηγόρους με επίδειξη της επαγγελματικής τους ταυτότητας, κάθε εργάσιμη ημέρα και ώρα **χωρίς κανένα χρονικό ή άλλο περιορισμό**. Οι ρυθμίσεις αυτές επιβάλλουν την **παρέμβαση του Συλλόγου** σε οποιαδήποτε δικαστική ή δημόσια υπηρεσία **όταν διαπιστώνεται ότι η αντιμετώπιση του δικηγόρου δεν ανταποκρίνεται στο λειτούργημά του**. Δεν γίνεται να διατυπώνονται καταγγελίες για απαξιωτική αντιμετώπιση των δικηγόρων σε **δικαστήρια, κτηματολογικά γραφεία, υπηρεσίες ασύλου** ή σε πάσης φύσεως δημόσιες υπηρεσίες και ο Σύλλογος να τις αγνοεί! Ειδικά το Κτηματολόγιο αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη αποτυχία σε επίπεδο διαδικασιών, καθώς οι **ατελείωτες ουρές, οι καθυστερήσεις, οι εσφαλμένες απορρίψεις αιτήσεων, η έλλειψη σαφών οδηγιών** δημιουργούν εφιαλτικές συνθήκες για τους συναδέλφους που με οποιονδήποτε τρόπο εμπλέκονται με αυτό.

Προς το σκοπό αυτό **θα δημιουργήσουμε ένα ειδικό τμήμα στο Σύλλογο**, υπαγόμενο απευθείας στον Πρόεδρο, με αρμοδιότητα τη λήψη και επεξεργασία **αιτημάτων, αναφορών, καταγγελιών και παραπόνων** για συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δικηγόρος κατά την άσκηση του λειτουργήματος, ώστε **ο Σύλλογος να παρεμβαίνει άμεσα** για την επίλυσή τους. Επιπλέον, πέρα από την είσοδο στις δημόσιες υπηρεσίες χωρίς χρονικό περιορισμό, θα επιδιώξουμε να κατοχυρωθεί στον Κώδικα Δικηγόρων **η εξυπηρέτηση του δικηγόρου κατά προτεραιότητα**. Η εξέλιξη αυτή δεν θα συμβάλει μόνο στη βελτίωση της επαγγελματικής καθημερινότητας, αλλά θα ενθαρρύνει και τους πολίτες να επιλέγουν εκπροσώπηση από δικηγόρο στις πιο σημαντικές διαδικασίες ενώπιον των δημοσίων αρχών.

25. Τι θα κάνετε για τη βελτίωση των συνθηκών απονομής της Δικαιοσύνης;

Καταρχάς θεωρούμε δεδομένο ότι οι υπηρεσίες των δικαστηρίων, ακόμα και με την υπάρχουσα στελέχωσή τους, μπορούν να διεκπεραιώνουν πολύ μεγαλύτερο αριθμό διαδικαστικών πράξεων από αυτόν τον οποίο διεκπεραιώνουν σήμερα. Όσοι συνάδελφοι ασκούμε δικηγορία ήδη από την προ μνημονίων εποχή, θυμόμαστε ότι υπήρχαν πολλαπλάσιες καταθέσεις δικογράφων σε καθημερινή βάση με πολύ μικρότερες ουρές, πολλαπλάσιες αιτήσεις έκδοσης πιστοποιητικών οι οποίες ικανοποιούνταν σε πολύ συντομότερο χρόνο, χωρίς την εντύπωση ότι το Πρωτοδικείο Αθηνών υπολειτουργεί.

Θα επιδιώξουμε, από κοινούς με τους εκπροσώπους των δικαστών, τη **λήψη μέτρων για την καλή λειτουργία των δικαστηρίων** (π.χ. επέκταση του ωραρίου λειτουργίας των γραμματειών τουλάχιστον μέχρι τις 15:00) καθώς και την επεξεργασία και **υποβολή κοινών προτάσεων** για τη βελτίωση της απονομής της Δικαιοσύνης σε όλους τους τομείς. Και βεβαίως θα αγωνιστούμε για την **αυστηρή εφαρμογή της αξιολόγησης των δικαστικών υπαλλήλων** στην πράξη, όπως άλλωστε προβλέπει ο νέος Κώδικας Δικαστικών Υπαλλήλων.

Επιπλέον, θα επιδιώξουμε, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, την **άμεση κάλυψη των κενών θέσεων δικαστικών υπαλλήλων**, ώστε να εκλείψει κάθε επιχείρημα περί δήθεν αδυναμίας εξυπηρέτησης των συναδέλφων από τις γραμματείες των δικαστηρίων.

Όσον αφορά στους χώρους των δικαστηρίων, θα παλέψουμε ώστε **τα έσοδα του ΤΑΧΔΙΚ να αξιοποιηθούν επιτέλους για το σκοπό για τον οποίο συλλέγονται**. Ο χώρος της πρώην Σχολής Ευελπίδων είναι συνολικά ακατάλληλος από κάθε άποψη για τη στέγαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Παρά τις τεχνικές εργασίες που επιχειρούνται το τελευταίο διάστημα, είναι τέτοιες οι υποδομές ώστε, όπως μας εξηγούν και οι μηχανικοί που

συμβουλευθήκαμε, πρακτικά δεν επιδέχεται ουσιαστικές βελτιώσεις. Αυτό βέβαια δεν δικαιολογεί τις **απαράδεκτες βιοτικές συνθήκες**, την **έλλειψη καθαριότητας** και τη **γενικότερη κατάσταση διάλυσης** που επικρατεί, τα οποία δεσμευόμαστε να αντιμετωπίσουμε άμεσα. Σε κάθε περίπτωση, **το Πρωτοδικείο Αθηνών πρέπει να μεταφερθεί σε ενιαίο χώρο**, ο οποίος, αν δεν μπορεί να βρεθεί, πρέπει να ανεγερθεί ειδικά για αυτό το σκοπό.

Για την αντιμετώπιση της πολύωρης αναμονής στους χώρους των δικαστηρίων κατά τη συζήτηση των υποθέσεων, θα υλοποιήσουμε μέσω του ΟΠΣ (Portal) της Ολομέλειας την **ενημέρωση σε πραγματικό χρόνο της προόδου εκδίκασης των πινακίων κάθε διαδικασίας**, ώστε οι συνάδελφοι να παρακολουθούν ζωντανά από το δικηγορικό τους γραφείο πότε πλησιάζει να συζητηθεί η υπόθεσή τους και αντιστοίχως να μεταβαίνουν στο δικαστήριο στον κατάλληλο χρόνο.

Θα βελτιώσουμε και θα επεκτείνουμε τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις του Συλλόγου στα δικαστικά μέγαρα (**εκσυγχρονισμός και προσθήκη επιπλέον Η/Υ και εκτυπωτών**), ώστε να μπορούν να εξυπηρετούνται οι πολυάριθμοι συνάδελφοι που χρειάζεται να κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων αυτών.

Επιπλέον, θα μεριμνήσουμε για την **εγκατάσταση ανοιχτού wi-fi με ισχυρό, προσβάσιμο σήμα από κάθε σημείο**, σε όλους τους χώρους των Δικαστηρίων.

Άλλο ζήτημα που μπορεί και πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα είναι το οξύτατο πρόβλημα της στάθμευσης. Σε πρώτη φάση θα επιδιώξουμε την **άμεση αξιοποίηση του υπόγειου πάρκινγκ 2.500 θέσεων στο Εφετείο Αθηνών**, που θα μπορεί να εξυπηρετεί το σύνολο των συναδέλφων οι οποίοι μεταβαίνουν καθημερινά στον Άρειο Πάγο, το Εφετείο και το Ειρηνοδικείο Αθηνών.

Είμαστε επίσης σε επικοινωνία με τον ΟΑΣΑ, ώστε πέρα από τη συνέχιση και βελτίωση του Προγράμματος Χορήγησης Καρτών Απεριορίστων Διαδρομών με Έκπτωση, να ιδρυθεί εκ **νέου λεωφορειακή γραμμή με πυκνά δρομολόγια 8:00-16:00** για τη διασύνδεση των Δικαστηρίων της Αθήνας.

Επίσης, θα επιδιώξουμε να επεκταθεί ο χρόνος ισχύος και να απλουστευθεί η διαδικασία έκδοσης των **ψηφιακών υπογραφών**.

Στόχος μας είναι η **ταχεία προώθηση και επέκταση της Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης σε όλες τις διαδικασίες ενώπιον όλων των Δικαστηρίων της Χώρας** και δεσμευόμαστε να συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις προς την κατεύθυνση αυτή.

Εν κατακλείδι, οι υφιστάμενες κυβερνητικές πρακτικές (συγκέντρωση αρμοδιοτήτων ή αντιστρόφως κατάτμηση υπηρεσιών χωρίς προηγούμενο σχεδιασμό, «ψηφιοποίηση» χωρίς τις αντίστοιχες υποδομές, αλληπάλληλες τροποποιήσεις βασικών νομοθετημάτων) όπως εφαρμόζονται στην πράξη δεν επιλύουν αλλά αντιθέτως επιδεινώνουν τα προβλήματα στη Δικαιοσύνη και τη Δημόσια Διοίκηση (π.χ. χρόνος έκδοσης πιστοποιητικών, καθυστερήσεις στην κτηματογράφηση). Οι πρωτοβουλίες για την επίλυση των προβλημάτων της καθημερινότητας θα πρέπει να λαμβάνονται **από κοινού με το δικηγορικό σώμα** και με τις διοικήσεις των Δικαστηρίων, που θα κληθούν να τις εφαρμόσουν, και όχι από συμβούλους υπουργικών γραφείων, οι οποίοι δεν έχουν πάντοτε την απαιτούμενη επαφή με την καθημερινή δικηγορική και δικαστηριακή πρακτική.

26. Ποια πρέπει να είναι η στάση του Συλλόγου απέναντι στις νομοθετικές αλλαγές;

Είναι αδιανόητο για τον πρώτο επιστημονικό Σύλλογο της Χώρας να τρέχει μονίμως πίσω από τις εξελίξεις. Ο Σύλλογος πρέπει να συγκροτεί **επιστημονικές επιτροπές** από μέλη του και **να εισηγείται ο ίδιος προτάσεις νόμου** για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας, την αντιμετώπιση της πολυνομίας και της κακονομίας και τη βελτίωση της λειτουργίας της Δικαιοσύνης. Μέλη μας είναι άλλωστε και οι περισσότεροι νομικοί που προετοιμάζουν τα

νομοσχέδια της εκάστοτε κυβέρνησης. Δεν μπορεί ο πρώτος επιστημονικός Σύλλογος της Χώρας να είναι μονίμως απών από τις εξελίξεις και να παρεμβαίνει μόνο εκ των υστέρων με ένα τυπικό «όχι» κάθε φορά που η πολιτική εξουσία ψηφίζει νόμους ερήμην του.

Οι διαρκείς αλλαγές της νομοθεσίας την τελευταία δεκαετία προκαλούν τεράστια αναστάτωση όχι μόνο στους νομικούς αλλά και στους απλούς πολίτες. Οι παρεμβάσεις του Συλλόγου πρέπει να είναι προς την κατεύθυνση **συνολικών μεταρρυθμίσεων σε βάθος χρόνου**, ώστε να σταματήσουν οι αποσπασματικές νομοθετικές αλλαγές εν είδει πειραμάτων, συχνά με κατ' επανάληψη τροποποίηση των ίδιων διατάξεων.

Συγχρόνως, θα μεριμνήσουμε ώστε, κάθε φορά που επέρχονται νομοθετικές αλλαγές σε βασικές διατάξεις του ουσιαστικού ή του δικονομικού δικαίου, ο Σύλλογος να παρέχει **άμεση ηλεκτρονική ενημέρωση στα μέλη του**.

27. Πρέπει ο Σύλλογος να παρεμβαίνει σε θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος;

Πρέπει **να αποκαταστήσουμε τη σχέση μας με την κοινωνία**, αναδεικνύοντας το θεσμικό ρόλο του Δικηγόρου και δίνοντας έμφαση στην ανάκτηση του κύρους του λειτουργήματος, ώστε καθένας από εμάς να είναι στα μάτια του Πολίτη ένας πραγματικός συλλειτουργός στην απονομή της Δικαιοσύνης. Αντιστοίχως, πρέπει να καταστήσουμε σαφές στην κοινωνία ότι **ο ΔΣΑ είναι πρωτίστως επιστημονικός Σύλλογος** και όχι μόνο Σύλλογος προώθησης επαγγελματικών συμφερόντων.

Προϋπόθεση για την ανάκτηση του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος είναι αφενός η **παραδειγματική πειθαρχική τιμωρία** των ελαχίστων που μας απαξιώνουν και μας εκθέτουν δυσεπανόρθωτα και αφετέρου η **προβολή του επιστημονικού χαρακτήρα του δικηγορικού λειτουργήματος**, που πρέπει να αποτυπώνεται όχι μόνο στο πλαίσιο των υψηλής ποιότητας παρεχόμενων νομικών υπηρεσιών, αλλά και συνολικά μέσα από τη δημόσια εικόνα μας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι δημόσιες παρεμβάσεις μας πρέπει να έχουν **αμιγώς θεσμικό (και όχι πολιτικό / κομματικό) χαρακτήρα**, όπως επιτάσσει ο Κώδικας Δικηγόρων και οι παραδόσεις του δικηγορικού λειτουργήματος, όταν τίθενται ζητήματα που άπτονται της Δικαιοσύνης, του Κράτους Δικαίου και της ίδιας της Δημοκρατίας. Στις περιπτώσεις αυτές ο Σύλλογος έχει καθήκον να παρεμβαίνει δημόσια και να εξηγεί με σαφή και κατανοητό τρόπο στους πολίτες τι προβλέπει το ισχύον συνταγματικό και νομοθετικό πλαίσιο.

Ιδίως στα θέματα προάσπισης των θεμελιωδών ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων, τα οποία αφορούν το σύνολο της κοινωνίας, σε μια εποχή που οι απόπειρες παραβίασης ή περιορισμού τους πολλαπλασιάζονται, ο Δικηγόρος εκ της φύσεως του λειτουργήματος και των γνώσεών του έχει καθήκον να βρίσκεται στην πρώτη γραμμή.

Ο Δικηγόρος πρέπει να είναι ένα βήμα μπροστά από την κοινωνία, όχι ένα βήμα πίσω. Το ίδιο ισχύει -κατά μείζονα λόγο- και για το Σύλλογο που τον εκπροσωπεί.

Ένα ειδικότερο, εξόχως σοβαρό ζήτημα για το οποίο πρέπει να εξαντλήσουμε κάθε θεσμική δυνατότητα παρέμβασης, και δεσμευόμαστε γι' αυτό, είναι η αντιμετώπιση των απαράδεκτων συμπεριφορών εισπρακτικών εταιρειών, funds και servicers απέναντι τόσο σε δανειολήπτες όσο και στους ίδιους τους Δικηγόρους.

νέα εκπροσώπηση



έμπρακτα δίπλα στο δικηγόρο!

#alexandrosmantzoutsos